

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v soboto, dne 28. januarja 1933.

Štev. 12.

Predsedstvena seja Zveze trgovskih združenj

Bolj upoštevajte potrebe gospodarskih krogov!

V petek dopoldne se je vršila v Trgovskem domu v Ljubljani predsedstvena seja Zveze trgovskih združenj, ki je tako po svoji lepi udeležbi, ko po svojem vsebinsko bogatem poteku znova dokazala, da zna slovensko trgovstvo braniti in zastopati svoje interese, pa tudi interese vsega gospodarstva.

Seje so se udeležili poleg predsednika Zveze Josipa J. Kavčiča, podpredsednika Konrada Elsbacherja, ki je zastopal tudi združenje v Laškem ter tajnika Kaiserja še ti člani predsedstva: Ivan Gregorc in Paul Fabiani iz Ljubljane, Viktor Jelčnik in Josip Sporn za Združenje Ljubljana okolica, Leopold Fürsager iz Radovljice, Franc Sirc, Franc Berjak in A. Savnik iz Kranja, Anton Stergar iz Kamnika, Josip Divjak iz Ribnice, Edmund Kastelic iz Novega mesta, Franc Huber iz Kočevja, Karol Müller iz Crnomlja, Stanko Lenarčič iz Blok, Franc Černe iz Radeč pri Zidanem mostu, Anton Umek iz Brežic, Viktor Pilih, Anton Cvenkel, Josip Zidanšek in Maks Cukala za Združenje trgovcev za srece Celje, Gornji grad in Šmarje, Matija Berdajs in Ivan Šoštarčič iz Maribora, Milko Senčar iz Ptuja, Ivan Traven iz Ptujске gore, Janko Klun iz Prevalj, Vinko Rozman iz Slovenjgradca, Martin Šumer iz Konjic ter Franc Čeh in Jožef Gašper iz Murske Sobote.

Sejo je otvoril in vodil predsednik Josip Kavčič, ki je po pozdravu vseh zastopnikov združenj konstatiral sklepčnost in imenoval za overovatelje zapisnika gg. Gregorca in Jelčnika.

Nato je podal

predsedniško poročilo,

iz katerega posnemamo:

Od zadnje predsedstvene seje, ki se je vršila dne 9. decembra, se ni gospodarski položaj bistveno spremenil. Borimo se z vsemi onimi težkočami, ki smo jih obravnavali na prejšnjih sejah in zborovanjih. Naše notranje prilike še vedno karakterizira gospodarska politika brez načrta. Naša zunanja trgovina pa je z ozirom na povsem neizpremenjene prilike v mednarodni gospodarski politiki še vedno v upadanju in se bori z različnimi mednarodno-prometnimi ovirami.

Ob uveljavljanju zakona o zaščiti kmeta smo se preteklo leto mnogo borili in ob vsaki priliki povdarjali, da je treba pri nad vse škodljivem vplivu zakona o zaščiti kmeta na ostale gospodarske panoge, zaščititi tudi trgovstvo. Zaščiteni so bili z uredbami denarni zavodi in končno smo dobili z uredbo o posredovalnem postopku zopet nekaj novi moratorij. Ta uredba v svojem bistvu ni nič drugega, ko da dolžniku omogoči, da podaljša plačilo svojih obvez za 90 dni ter da polzkuša najti s svojimi upniki neko prosto poravnavo. Uredba torej ni isto ko zakon o zaščiti kmeta, ki daje kmetu možnost, da svoj dolg odplačuje na več let, temveč le, da ga za nekaj časa odloži in da po tem roku zopet zapade v svoj prejšnji položaj. To posredovanje, ki ga predvideva uredba, pa je zvezano s tako velikimi težkočami za dolžnika in je po določbah uredbe tako komplicirano, da ta uredba vsekakor ne bo pomenila nobene dejanske zaščite trgovca. Poleg tega pa je uredba tudi jako pomanjkljiva in pušča mnogo odprtih vprašanj.

Na podlagi zakona o podaljšanju veljavnosti zakona o zaščiti kmeta je ministrski svet predpisal uredbo o reguliranju izplačil vlog pri denarnih zavodih. S to uredbo se je razširila zaščita na vse denarne zavode, ki se je poslužijo.

Vsi ti zavodi morejo pričeti z delnim izplačevanjem vlog po lestvici, čim obveste o tem ministrstvo za trgovino in industrijo. Proti tej uredbi so denarni zavodi protestirali, a nekateri so se je le poslužili. Vzrok vsemu sedanjemu težkemu denarnemu stanju je tudi splošno nezaupanje. Znatno olajšanje bi se doseglo, če bi se z zakonom razlikovale stare in nove vloge in to v tem smislu, da bi ostale nove vloge, ki so bile vložene po dnevu, ko se je zavod poslužil zaščite, popolnoma proste.

Nato je govoril predsednik Kavčič o položaju naše zunanje trgovine in omenil, da je v preteklem letu poleg izvoza tudi močno nazadoval uvoz, vsled česar bo naša trgovinska bilanca aktivna. Med izvoznimi strokami je sadna trgovina pokazala v letošnji sezoni slabše uspehe kakor leta 1931. Tudi v lesni izvojni trgovini opažamo še vedno znatno nazadovanje. Izvoz glavnih vrst lesa je upadel od 856-6 milijonov Din v letu 1931 na 481-4 milijone Din v letu 1932.

V pogledu dajatev je omenil zvišanje pristojbin in taks, zlasti takse na naročilnice.

Nato je razpravljalo o nekaterih internih zadevah med združenji in Zvezo.

V debati, ki je sledila predsednikovemu poročilu, se je sklenilo, da se vrši prihodnja predsedstvena seja Zveze v Mariboru.

Tajnik Kaiser je nato podal svoje

tajniško poročilo,

iz katerega navajamo:

Najprej je omenil, da je bila povišana tarifa v nezgodnem zavarovanju od 6 na 7%. Finančni efekt tega poviška bo znašal približno 10 milijonov Din. Dodanji povprečni prispevek, ki je znašal za nezgodno panogo doslej 120 Din za člana, bo znašal po povišanju 140 Din.

V ministrstvu za trgovino in industrijo se pripravljajo pravilnik o napisih na trgovskih obratih. Zveza se je izjavila v tem smislu, da napis ne sme biti nasproten obrtnemu dovoljenju.

Zveza je posredovala v več zadevah in sicer radi vkalkuliranja poviška skupnega davka na poslovni promet na sladkor v prodajno ceno, dalje za zopetno vpostavitve davčnega urada v Kozjem. Ta njena intervencija je bila uspešna.

Posredovala je pri kr. banski upravi v pogledu občinskih proračunov in uvažanja novih občinskih trošarin in taks. Zveza je v tozadevni predstavi še posebej povdarila zahtevo, da z ozirom na zlasti močno obremenitev trgovstva z občinskimi davščinami kr. banska uprava ne dovoljuje novih občinskih trošarin in taks na predmete, ki so že obdani z državno trošarino ali taksami.

Tajniško poročilo navaja nato potek konference zastopnikov TPD, Zbornice za TOI, Delavske zbornice in županstev, zaradi zmanjšanih dobav slovenskih premogovnikov državnim železnicam. TPD je morala vsled velikega znižanja dobavne kvote reducirati število delavstva in zmanjšati delovni čas, kar je skrajno neugodno prizadelo tudi trgovstvo in obrtništvo v rudarskih revirjih. Vprašanje položaja v premogovnih revirjih je postalo splošno in važno vprašanje Dravske banovine in zato bo Zveza podpirala akcijo, ki je v teku za omiljenje tega težkega položaja.

Zveza deluje na tem, da se v Dravski banovini izvede

socijalno zavarovanje trgovstva

v smislu določb § 384 zakona o obrtih. Izdelala je osnutek uredbe, ki jo izda

po tozadevnih določilih obrtnega zakona ministrstvo za trgovino in industrijo.

Predsednik Kavčič je nato prečital in obrazložil osnutek uredbe. Po daljši debati se je sklenilo, da pošlje Zveza osnutek vsem združenjem, da se o njem izjavijo in stavi svoje zahteve in predloge. Po izvedeni pismeni anketi se bo o uredbi razpravljalo še na prihodnji predsedstveni seji Zveze. Obenem se je predsedstvu naročilo, da izdela ogradje zavarovalno tehničnega računa.

Na predlog Združenja za srece Celje, Gornji grad in Šmarje se je obširno razpravljalo o izpolnitvi stanovskega tiska. Ko bo predsedstvo izvršilo nekatere potrebne predpriprave, se bo o tem razpravljalo še na prihodnji seji.

Slučajnosti.

Pri slučajnostih se je razpravljalo o predlogu Združenja trgovcev v Ljutomeru o načinu izplačevanja mezd pri izvajanju javnih del. Sedaj se del meзде izplačuje v naturalijah, zlasti v koruzi. Ta način pa ni za naše kraje primeren

Franjo G.:

Kriza in podrobna trgovina

Beseda »kriza« je prišla že precej iz mode, a vendar se še čuje tuintam in v resnici je denarna kriza še vedno tu: Dosegla je že davno višek, ter se posebno občuti v trgovini. Vsled krize je nastal gospodarski boj, ki je hujši od vsakega prejšnjega, kajti prej so imeli poljedelski pridelki nekako dobro ali vsaj primerno ceno, tako, da je bilo razmerje med prodajalcem in kupovalcem vsaj znosno. Zdaj pa se cene in sicer v prvi vrsti pri tekstilnem blagu dvigujejo, a poljski pridelki imajo isto ceno, ko prej, večinoma pa še nižjo. Če se je pa cena pri kateri vrsti dvignila, je to tako malenkostno, da ni v nikakem razmerju z ono ceno, ki bi jo moral trgovec doseči, če bi hotel zaslužiti vsaj za kritje stroškov. In sedaj pride glavna težkoča: kako dopovedati kupovalcu, da se je to ali ono blago podražilo in čeravno le za 50 para ali 1 Din pri metru ali komadu. Kajti čim kupovalec začuje besedo »dražje«, ga to tako odbije, da takoj opusti vsako nadaljnje pogajanje in v mnogih slučajih enostavno uide iz prodajalne, ker ne more ali noče verjeti, da bi bila podražitev sploh mogoča. To pa velja za kmečko in tudi za tkzv. boljše stranko v enaki meri.

V resnici se je blago v tekstilnih središčih inozemstva pocenilo, nastali so pa pribitki radi valutnih razlik, katerih konzument noče priznati. Da bi se kupovalcu dokazovalo, da je bilo blago kupljeno takrat, ko so bili Kč, dolar ali funt na ugodni višini, plačano pa med ali po dvigu teh denarnih enot, je brez uspešen trud, ker vsakdo pravi, »da je blago še staro«, in bi zato morala biti še »stara« cena! Ne ve pa tega, da trgovec ne more in ne sme sam trpeti poviška, ako se noče finančno uničiti! A kaj briga konzumenta, če je kje kak polom, ki ga v mnogih slučajih zakrivi on, čeravno neposredno. Kajti konkurenčni boj med trgovci je samo zakulisna borba konzumenta, ki s svojimi večkrat pretiranimi zahtevami prisili trgovca, da sam pritiska na svoje cene in si v mnogih slučajih sam odvzame zaslužek. In ker je tekstilnih prodajalnic mnogo preveč, pride konzument z lahkoto na svoj račun, kajti če mu trgovec ne ugodni, mu zagrozi z »ostavko« in temu se trgovec navadno izogne s tem, da ugodni vsaki zahtevi kupovalca, če ni ravno očividno pretirana.

Vse to velja za konzumenta brez razlike, pa najsi bo to Gorenjec ali Štajerc. Kajti uvidevnosti ni pri enem ne pri drugem niti najmanj. Mogoče bo kdo rekel, da je ta definicija preostra, toda

in se naj zato odpravi. Delavcu se naj izdajo posebni boni, s katerimi more prosto kupiti to, kar potrebuje.

Končno se je mnogo govorilo o omalovaževanju gospodarskih vprašanj v našem javnem življenju. Zlasti so povdarjali delegati posameznih združenj, da se vsako vprašanje presoja le s kmetijskega stališča in da se redno pozablja na interese drugih stanov, ki so za splošen gospodarski napredek prav tako važni. Posebno o interesih in potrebah trgovstva in obrtništva se zelo malo vodi računa in zastopniki združenj so bili soglasno mnenja, da je treba pričeti energično akcijo, da se doseže zboljšanje tudi v tem pogledu. V ta namen je bilo Zvezi naročeno, da zbere konkretne primere, kako se niso zadostno ščitili življenjski interesi trgovskega stanu. Na vse poslance in senatorje pa apelirajo zastopniki združenj, da ne pozabijo tudi na njihove ponovno povdarjene in utemeljene zahteve.

Nato je predsednik Kavčič zaključil sejo, ki je znova dokazala popolno solidarnost slovenskega trgovstva.

kdor ne verjame, temu bi bilo svetovati, da bi si samo za en dan ogledal boj, ki ga bije prodajalec s kupovalcem. In še bo kdo rekel, da je pač kriza, zato je taka obsodba neprimerna. To pa ni res. Kriza se občuti v resnici le zato, ker je premalo denarja v obtoku, saj vrednot je še vedno dovolj, a se ne dajo vnovčiti. Da je pa tako vpitje po krizi, so krivi ponajveč »krizarji«, izkoriščevalci te moderne zgage. Če teh ne bi bilo, bi trgovec in konzument mnogo lažje trgovala in nastalo bi ono zadovoljstvo, ki je vladalo med obema še pred 10—12 leti, ko je še bilo zaupanje v trgovanju. Kajti temelj dobre in zdrave trgovine je brezpogojno medsebojno zaupanje, ki ga je dandanes v času teh gospodarskih kolobocij skoroda nemogoče doseči, a še težje ga obdržati.

Naš avtobusni promet

V »Saobračajnom pregledu« je objavil pomočnik ministra inž. Petar Senjanovič zanimiv članek o našem avtobusnem prometu in njegovi konkurenci našim železnicam. Iz njegovega članka posnemamo par zanimivih podatkov. V vsej naši državi je bilo okoli 50 avtobusnih prog, ki so bile približno 18.000 km dolge. Promet vzdržuje na teh avtobusnih progah okoli 300 zasebnih družb z okoli 700 avtobusi najraznovrstnejših konstrukcij. V vsem so prevozili ti avtobusi okoli 5 milijonov oseb, železnice pa 46 milijonov. Poleg tega vzdržuje še pošta 13 avtobusnih prog.

Javni avtobusni promet je razdeljen v državi čisto neenakomerno. Najbolj gost je v severnih banovinah, dočim je v južnih krajih bolj redek. Ne dopolnjuje pa avtobusni promet racionalno železniškega, temveč gre veliko število prog vzporedno z železnico. Tudi manjka večjega podjetja, ki bi moglo na daljše proge organizirati reden promet.

Na splošno ni avtobusni promet posebnost rentabilen, deloma tud zaradi prevelike obremenitve avtobusov z davki, taksami in javnimi dajatvami. Ni pravilno, če se vse avtobusne proge enako obdavčujejo, temveč bi bilo treba one, ki so v interesu prometa in dopolnjujejo železniški promet, z davčnimi olajšavami pospeševati.

Tovorni promet na avtobusih le malo konkurira železnici in dosega komaj en odstotek železniškega tovornega prometa. Več ko avtobusi škodujejo v drugih državah železnici osebni avtomobili; ker pa ni pri nas osebnih avtomobilov mnogo, tudi ni konkurenca avtomobilov za železnico posebno nevarna.

Stanislav Vdovič:

Delovni čas

Po tolikih letih svetovne brezposelnosti je danes brez nadaljnega dokazovanja že skoro slehernemu jasno, da zla brezposelnosti ne bo mogoče drugače odpraviti kakor s skrajšanjem delovnega časa. V Ameriki so razne komisije strokovnjakov, ki so zadevo preiskavale, našle, da bi bilo zdaj že dovolj, če bi delal vsak delavec po šest ali celo le po štiri ure na dan. Pri današnjem stanju tehnike je to čisto verjetno.

Kakorkoli pa v načelu problem ni težko umljiv, je precej težko razumeti vse ovire, na katere zadevlje njegova praktična rešitev. Vendar moramo imeti o njih vsaj v glavnih obrisih jasne pojme, kajti sicer ne moremo razumeti, zakaj še ni prodrla zahteva mednarodnega 40-urnega delavnika, čeprav se zdi, da je danes čas za to bolj zrel kakor je bil pred leti za uveljavljanje 48-urnega delavnika. Jasnosti je pa treba tudi, da spoznamo vso nujnost tega problema, s katerim se bo moral prej ali slej sleherni pečati, ker ga pač ni več mogoče odstaviti z dnevnega reda.

Prvo moramo pomisliti, da delovnega časa ni mogoče skrajšati naenkrat v vseh strokah enotno, ampak da mora iti ta gospodarska in socialna sprememba tudi naprej po isti poti, po kateri hodi že toliko časa. Delovni čas se že desetletja in desetletja krajša, toda še nikoli ni bil v vseh strokah in zaposlitvah enak in še dolgo ne bo. Različni poklici prednjačijo, in kar je danes za tega ali onega zavidanja vreden privilegij, dosežejo kasneje drugi kot samo ob sebi umevno socialno dobroto. Treba je torej najprej določiti, kje in kako lahko delovni čas brez težjih gospodarskih motenj krajšamo. Prvenstveno ga moramo skrajšati v poklicih, kjer je združeno delo z izrednim fizičnim naporom, nevarnostmi za zdravje in življenje ali z izčrpanostjo, ki jo povzroča neprestana pazljivost pri stroju itd. Poleg diferencirane določitve maksimalnega delovnega časa po delu in stroki je treba določiti za vsako delo in stroko še način krajšanja.

Od posebnih razmer vsake stroke je odvisno, ali krajšamo ših, delovni teden, delovno leto ali delovno življenjsko dobo. Marsikje lahko krajšamo dnevni ali tedenski delavnik. Uslužbencu v prodajalni ali v trgovski pisarni ga ne moremo čez gotovo mejo. Tem moramo skrajšati delovno leto, to se pravi, dati jim več dopusta kakor doslej. Državnemu uradniku ali učitelju pa tudi delovnega leta že skoro ne moremo skrajšati. Skrajšati jima je treba delovno življenjsko dobo, to se pravi, preje ju je treba penzionirati.

Seveda bi bilo golo dekretiranje delovnega časa po strokah tudi še nezadostno in gospodarstvu škodljivo. Velik in tehnično popoln obrat bi skrajšanje delovnega časa lažje prenesel kakor primitivnejši mali obrat. Torej moramo odmeriti delovni čas vsaki stroki še v stopnjah po velikosti in popolnosti obrata. Pri tem zadenemo na dve novi vprašanji. Kako naj popravimo krivico različnega delovnega časa za delavce ene stroke in kako naj zabranimo, da podjetniki ne bodo opuščali investicij in bojkotirali tehničnega napredka, brez katerega ni možno nadaljnje krajšanje delovnega časa.

Prvo vprašanje bi se dalo rešiti na ta način, da bi delavci iz manjših in primitivnejših obratov sčasoma prestopali v večje obrate s krajšim delovnim časom. Torej bi morali z različnimi uredbami omejiti dosedanjo delovno prostost, oziroma prosto

ponudbo dela v taki meri, kakor se nam danes niti ne zdi znosno in mogoče. A zaradi preprečenja zlorab in v zaščito minimalnih plač, ki bi jih morali najprvo za vsako delo določiti, bi morali pri nekaterih načinih krajšanja delovnega časa delojemalca zaščititi še z daljšimi delovnimi pogodbami in sploh skladno urediti pravico do dela kakor tudi delovno dolžnost.

Za rešitev drugega vprašanja bi bilo treba organizirati osrednje nadzorstvo vseh obratov in vse produkcije. V kratkem članku ni mogoče o tem podrobneje razpravljati, toda opozoriti je treba na okolnost, da bi morali podjetniku, katerega bi naložili toliko bremen in ki bi ga celo prisilili k investicijam, logično tudi zaščititi kapital.

Brez zaščite kapitala tudi dela in delojemalca ne moremo zaščititi. A za zaščito kapitala moramo premagati še večje težkoče, zlasti psihološke. Geslo bi moralo biti: Delo in kapital! Od take mentalitete smo pa še daleč, zakaj danes kriči vse: Delo proti kapitalu! Nihče ne pomisli, da v današnji dobi, ki je razkričana kot kapitalistična, ni dobrih, ki bi bila slabše zaščitena kakor kapital. Kar mislimo, da je zaščita kapitala, je le zaščita asocijalnih stremeljenj. S kapitalom v resnici lahko ravna vsak kakor svinja z mehcom. Vzglede imamo dovolj.

Tako vidimo, da je ureditev delovnega časa zadeva, ki pšeza prav živo v ves naš socialni in gospodarski red. Zahteva pa od nas tudi spremembo mišljenja in drug način življenja, kajti pomisliti moramo, da bo treba s prostim časom tudi nekaj početi. In etična plat problema je prav tako važna.

Ali je sploh mogoče, da danes na videz tako enostavno, v resnici pa tako zamotano zadevo praktično rešimo? Seveda je, zakaj vse, kar je nujno, je tudi mogoče.

Vendar je treba povdariti, da ljudje še nikoli nobenega socialnega problema niso v celoti zavedno sami rešili. Najmanj polovica se ga reši sama od sebe. Pravilna razdelitev dela je razdelitev dohodka, in to načelo se uveljavlja tudi brez našega prizadevanja ali celo proti njemu. N. pr. cene najnujnejšim življenjskim potrebščinam in surovinam so začele padati z naraščanjem brezposelnosti. In dokler svetovna brezposelnost ne bo pojenjala, se tudi cene ne bodo popravile in insolvenca ne zmanjšala. Seveda, če druge polovice problema ne rešijo ljudje, se lahko zgodi z našim gospodarskim in družabnim redom tako, kakor s staro hišo. Če je pravi čas ne podedo, se zruši sama in pri tem je večsila dosti žrtev.

Druge okolnosti, na katero moramo pomisliti zlasti pri nas, je pa dejstvo, da je bil doslej delovni čas v bogatih in gospodarsko naprednih državah zmerom krajši kakor drugje. To je naravno, zakaj delo ustvarja kapital, in kdor ga nima, mora pač bolj delati. Ker nismo ne bogata ne posebno gospodarsko napredna država, je jasno, da homo morali pri nas še precej časa več delati kakor drugod.

Torej je napačno, če kdo misli, da bi bilo mogoče pri nas odpraviti brezposelnost s samim skrajšanjem delovnega časa. Gotovo, tudi pri nas je 48-urni delavnik za nekatero stroke in poklice že predolg in nesocialen. Toda pri nas je še toliko dela nestorjenega, da za naše gospodarstvo ni najbolj aktualen problem skrajšanje delovnega časa, ampak ustvarjanje novih delovnih prilik.

vlade so iz izjemnih razmer napravile pravilo in niso umaknile zaslinih odredb.

Pa tudi tam, kjer se doseže ugodnejše razmerje, se takoj spet pojavljajo prisilne oblike gospodarstva. Razširni se je birokratizem. Ustvarjanje regulativnih aparatov degenerira in tudi od novih central, ki jih posamezne države ustanovljajo za trgovino s sosedi, ni pričakovati nič dobrega.

Nesporazumljenje se kaže tudi v rešilnih gestih, ki so si živa nasprotja. Takšni gesli sta n. pr.: štedil — ne štedil! V Angliji in Ameriki se priporoča potrošnja, v Evropi štednja. Učenjaki si v tem oporekajo. Ni pa nobenega dvoma, da je za ravnotežje edina rešitev svobodna trgovina.

Viktor Meden veletrgovna
trgovna hiša, tvornica likerjev,
ruma, vinjaka in brezalkoholnih pijač.
LJUBLJANA, Celovška cesta št. 10.
Telefon 20-71. Telefon 20-71.

Pomudbe, povpraševanja

T. & A. Mc Clelland, Limited Glasgow, 112, Bath Street, želi stopiti v stik s tukajšnjimi tvrdkami, ki bi imele zanimanje za posebne vrste škotski whisky (likerje).

Hugo Chiger B. P. Colbert 304, Marseille, želi stopiti v stik s tukajšnjimi tvrdkami, ki bi prišle v poštev za izvoz bučnih koščic (semen).

Razstave in sejmi

POLOVIČNA VOZnja ZA VELESEJME

Naše železnice dovoljujejo na povratku polovično voznjo udeležencem naslednjih mednarodnih velesejmov: V Londonu, ki bo od 20. februarja do 4. marca t. l. V Leipzigu od 5. do 12. marca, v Lyonu od 9. do 19. marca, na Dunaju od 12. do 19. marca, v Pragi od 19. do 26. marca, v Budimpešti od 23. do 27. marca, v Baslu od 25. marca do 4. aprila, v Bruxellesu od 5. do 19. aprila, v Milanu od 12. do 27. aprila, v Budimpešti od 6. do 15. maja, v Poznanju od 30. aprila do 7. maja, v Parizu od 13. do 26. maja, v Bratislavi od 27. avgusta do 3. septembra. Vozovnice in legitimacije se bodo dobile vedno v potovalni pisarni »Putnika« v Ljubljani, Gajeva ulica.

Mednarodni semenj v Pragi. Pomladanska prireditev mednarodnega velesejma v Pragi se bo vršila letos od 19. do 26. marca, jesenska pa od 3. do 10. septembra.

MEDNARODNI BORZNI INDEKS

V prejšnjem tednu se je zopet na vseh borzah pojavilo mlačno razpoloženje, da so tečajji papirjev nazadovali ali pa se le s težavo ohranili na prejšnji višini. Predlag tečajev to jasno dokazuje.

1. I. 1927	1. I. 1929	14. I. 1932	21. I. 1933
= 100%	129	141	133
Berlin	113.6	29.0	28.2
London	102.6	57.7	57.7
Paris	156.8	62.1	61.6
Bruselj	133.8	30.5	30.5
Amsterdam	104.5	30.9	30.7
Stockholm	109.5	10.2	10.3
Curih	101.0	42.5	42.2
Dunaj	91.4	36.1	36.1
Praga	108.3	54.8	54.4
New York	137.3	37.7	36.9

Mednarodni borzni indeks, ki je že prejšnji teden narahlo napredoval, je sedaj zopet padel in sicer od 39.2 na 38.9%.

Jajnine

zlati naših hranil

PROMETNI DAVEK NA ZAKLANO ŽIVINO

Po sporočilu finančnega ministrstva se mora pobirati prometni davek tudi od zaklane živine, ki je namenjena za izvoz. Šele po izvozu živine more izvoznik zahtevati, da se mu vrne plačan prometni davek.

„BUDDHA“

čajne mešanice so najboljše

TEA IMPORT, LJUBLJANA

Telefon 26-26

Večna pot 15

Telefon 26-26

Po svetu

Nj. Vel. kralj in kraljica sta se vrnila iz Bukarešte in Sinaje, kjer je kralj sprejel in odlikoval vodilne rumunske politike.

Balkanska zbornica v Carigradu se je konstituirala in pričela svoje organizacijsko delo. Za prvega podpredsednika je bil izvoljen jugoslovanski delegat dr. Marodić.

Predsednik Pokojninskega zavoda g. Vekoslav Vrtovec je razrešen svoje dolžnosti in je na njegovo mesto imenovan bivši veliki župan in drž. svetnik Vilko Balčić.

Francoski parlament je s 368 proti 205 glasovom zavrnil predloge finančnega odbora.

Sovjetska vlada je za štiri mesece prepovedala vsako registracijo zakonov, ker se bo v tem času vršilo veliko prisilno preseljevanje ljudi iz mest na deželo, zlasti v mrzle severne kraje. Na tisoče ljudi bo moralo z življenjem plačati najnovejšo sovjetsko tiranijo.

Do krvavih spopadov je prišlo v Dresdenu med policijo in komunisti na nekem komunističnem shodu. Med spopadi je bilo 9 komunistov ubitih, 12 pa težko ranjenih.

Rumunski zunanji minister Titulescu se je izjavil za ustanovitev antante petih držav, ki bi jo tvorile Avstrija, Madjarska, Češkoslovaška, Rumunija in Jugoslavija. Vse te države bi si priznale v zunanji trgovini pravico največje ugodnosti, sicer pa spoštovale vse politične in gospodarske pravice posameznih držav.

Bolgarski srednješkolski profesorji so sklenili dvodnevno stavko v protest nameravanemu znižanju njihovih plač.

Japonska vlada je po poročilih listov načelno sklenila izstop Japonske iz Zveze narodov.

De Valera je izvojeval pri volitvah veliko zmago in bo imel v novem parlamentu sigurno večino. Računati treba s popolno odcepitvijo Irske od Vel. Britanije.

Poveljništvo angleške vojne mornarice je sklenilo, da zgradi letos več novih bojnih ladij. V državni ladjedelnici bo zgrajena ena križarka, v zasebnih pa dve. Poleg tega bo zgrajenih 8 torpednih rušilcev, 8 večjih ladij in večje število pomožnih ladij in podmornic.

Angleški ministrski svet je odobril sklicanje svetovne gospodarske in denarne konference v Londonu.

Švedska križarka »Fylgia« se mudi te dni v našem morju. To je prvič po letu 1918, da švedska bojna ladja oficijalno obišče naša pristanišča.

Danski parnik »Asia«, ki se je vračal polno natovorjen iz Daljnega vzhoda, se je na poti užgal. Le z velikim naporom so ogenj pogasili, dočim je ves tovor uničen.

Število brezposelnih je v Nemčiji zopet naraslo in sicer za 193.000 samo v zadnjih dveh tednih. Vseh brezposelnih je sedaj v Nemčiji 5.97 milijonov.

Kralj japonskih časopisov Motojama, ki je ustanovil moderno japonsko časopisje, je umrl. Bil je lastnik največjih japonskih listov.

Opozorjamo na današnji oglas renomirane tvrdke M. Stele & I. Pielick, trgovine s sadjem, zelenjavo in deželnimi pridelki na debelo v Ljubljani. S preselektivno trgovino iz tesnih prostorov v semenišču v nove in moderno urejene trgovske prostore v knezoškofijski palači bo mogla tvrdka M. Stele & I. Pielick v še večji meri zadostiti vsem željam svojih številnih odjemalcev. Zlasti še, ker imajo novi prostori izvrstno skladišče, da bodo sadje, zelenjava in deželni pridelki v zimi obvarovani pred vsemi posledicami mraza, v poletju pa pred onimi vročine. Tako bo mogla tvrdka Stele & Pielick vsak čas postreči z blagom najboljše kakovosti, vsled česar jo tudi najtopleje priporočamo.

Gospodarstvo v carinskem oklepu

Novoletni pregled svetovnega gospodarstva pri sedanjih krizi pač ni mogel prinesiti nič boljšega nego črno sliko gospodarstva, ki ječi v sponah carinskih zidov.

V golih številkah se lahko ponazori vsa teža tega problema. Tako je n. pr. med vsemi 52 državami sveta v 40ih prepovedanih nakup tujih deviz ali omejen izvoz domačih valut. V vseh teh državah je trgovina zatrta z uvožno carino ali celo s prepovedjo uvoza za mnogo predmetov. Zamenja blaga pada. V prvi polovici preteklega leta je padla svetovna trgovina za 15% in bila 10% pod ono v letu 1913. Poslovne zveze se rušijo, dohodki se znižujejo. V omejitvi plačilnega in trgovinskega prometa nastaja za države dolžnice nemožnost, da bi plačale zapadli dolg. To pa še dopolnjuje autarkistično stremljenje in posledica je neizbežen bankrot. Mnoge

Anglija in vprašanje vojnih dolgov

Kakor smo že poročali, je washingtonska vlada pozvala londonsko vlado, da se obnove pogajanja zaradi ureditve vojnih dolgov. Na banketu gospodarstvenikov v Leedsu je imel angleški finančni minister Chamberlain velik govor, v katerem je navedel angleške pogoje, pod katerimi bi bila Anglija pripravljena obnoviti ta pogajanja. Med drugim je dejal:

»Ni dvoma, da ne more biti zaupanje med narodi in finančno ter gospodarsko blagostanje narodov preje vpostavljeni, dokler ne bo za vedno odpravljen pritisk, ki ga vrše na gospodarstvo vojni dolgov in reparacije. Prepričani smo, da bi bila najboljša rešitev, če bi se vojni dolgov in reparacije popolnoma črtali. Če pa takšna rešitev ne bi odgovarjala ameriškemu narodu, potem se bomo potrudili, da se pogajamo z Ameriko na temeljih, na podlagi katerih bi moglo priti do sporazuma.

Pri tem pa imamo pred očmi dvoje dejstev: 1. Sporazum mora biti definitiven. 2. S sporazumom ne sme biti ponovno razgrnjeno vprašanje reparacij, ker je bilo to vprašanje lansko leto v Lausanni definitivno rešeno. Ta sporazum je bil pravi blagoslov za mednarodne odnose, ker je ustvaril prijateljske odnose med narodi. Razveljavljenje reparacijskega sporazuma

bi pomenilo uničenje za dolgo dobo vseh nad na sporazum v vprašanjih, od katerih zavisi sreča in blagostanje Evrope in vsega sveta.

Na temelju števil je nato Chamberlain dokazal, da bi se moglo izvršiti plačanje vojnih dolgov samo na dva načina: ali s pomočjo prekrcevanja zlata ali s pomočjo ameriških posojil. Ne en ne drug način pa ne bi pomenil za Ameriko nobene rešitve, ker imajo Združene države že toliko zlata, da same ne vedo, kam z njim, nova posojila pa Evropa ne bi mogla plačati, ko pa vendar že starih ne zmore. Vojni dolgov Amerike bi se torej mogli plačati samo na ta način, da bi Evropa več izvažala blaga v Ameriko, ali pa omejila nakup blaga iz Amerike. Eno ko drugo pa bi samo povečalo gospodarsko stisko Amerike.

S tem je Chamberlain dovolj jasno dokazal, da je tudi za Ameriko najbolje, če se odreče vojnim dolgovom, ker je itak malo verjetno, da bi jih Evropa mogla plačati, če bi jih pa plačala, potem bi jih mogla samo na ta način, da bi trpelo ameriško gospodarstvo.

Po vrsti vsi angleški listi odobravajo ta odločen nastop svojega finančnega ministra.

Zunanja trgovina

MEDNARODNI TRG KORUZE

Stanje na mednarodnem trgu korusa se je v zadnjem času nekoliko popravilo vsled vesti, da bo žetev korusa v Argentini slabjša, kakor pa se je pričakovalo. Korusa v Argentini je namreč trpela od suše in kobilic. Zato ima v zadnjem času tudi korusa in podonavskih deželah krepko tendenco in rumunska korusa je že poskočila v ceni od 19.250 na 23.000 lejev. Na trgu pa se je v zadnjih dneh pojavila tudi afriška korusa, ki je zelo dobre kvalitete in jo je vsled tega Holandska nakupila že 6000 vagonov.

Olajšanje trgovine z Italijo. Rimski zavod za zunanjo trgovino je dovolil italijanskim trgovcem, ki potujejo v Jugoslavijo, da tam kupijo blago v gotovini, da smejo vzeti s seboj dinarske čeke ali jugoslovanske bankovce po curiškem tečaju. Čeke izstavlja Banka d'Italia in njene podružnice.

Češkoslovaški žitni sindikat je na svoji seji z dne 23. t. m. sklenil, da dovoli do konca aprila uvoz 600 vagonov korusa, ki bi se porabila za prehrano prebivalstva v Podkarpatski Rusiji.

Uvoz papirja, drv in krompirja za setev je dovoljen v Švico le še proti posebnemu dovoljenju.

Izvoz drobnice v Grško in Egipt. Po podatkih trgovskega ministrstva je dovoljen v prvem tromesečju po uveljavljenju dopolnitvenega sporazuma z Grško uvoz 292.000 glav drobnice. — Opaža se, da se v zadnjem času skuša izvažati živina tudi v Egipt. Vlada se trudi, da bi našim izvoznikom drobnice zagotovila egiptski trg. Po češkoslovaški statistiki je padel izvoz tekstilnega blaga iz Češkoslovaške v Jugoslavijo za 70 odstotkov.

ŠVICARSKA INDUSTRIJA UR NAZADUJE

Od leta 1930 neprestano nazaduje izvoz švicarskih ur. Leta 1930 je znašala vrednost izvoženih švicarskih ur 209 milijonov frankov, leta 1931 le 125 in leta 1932 že samo 73 milijonov švicarskih frankov. Primerno temu je tudi nazadovala produkcija ur. Leta 1930 je bilo izdelanih 1.593.624 ur, leta 1931 753.016 in leta 1932 samo 358.405 ur.

GOSPODARSKI POLOŽAJ V ANGLIJI SE JE ZBOLJŠAL

Po pisanju angleških listov se je v zadnjem času gospodarski položaj Anglije bistveno zboljšal. Najbolj se to opaža pri težki industriji. Proizvodnja jekla se je povečala od 439.800 ton v oktobru na 473.000 ton v novembru. Prav tako pa je znatno napredoval izvoz jekla in avtomobilov.

Dobava-prodaja

Direkcija državnega rudnika Ljubija sprejema do 30. januarja t. l. ponudbe glede dobave strokovnih časopisov.

Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. februarja t. l. ponudbe glede dobave kaučuk cevi, zaklopk, tesnil in obročkov. — (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 6. februarja t. l. ponudbe glede dobave 6000 kg tračnikov in 500 kg bombaža za čiščenje.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 8. februarja t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov črne pločevine.

Direkcija državne železarnice Vares sprejema do 8. februarja t. l. ponudbe glede dobave 30.600 kg moke, 4000 kg mila in 6000 kilogramov masti.

Dne 13. februarja t. l. se bo vršila pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu licitacija glede dobave 37 komadov dežnih plaščev.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dne 10. februarja t. l. se bo vršila pri Komandi 2. velicpedskega bataljona v Nišu licitacija glede dobave zunanjih in notranjih gum za dvokolesa. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri komandi.)

Dne 16. februarja t. l. se bo vršila pri Dravski radionici v Ljubljani ofertna licitacija glede dobave 20 m³ hrastovega lesa.

Dne 11. februarja t. l. se bo vršila pri Komandi III. armijske oblasti v Skoplju licitacija glede dobave 20.000 m³ drv. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Tržna poročila

MARIBORSKI ŽIVINSKI SEJEM

Na trg je bilo prignanih: 4 konji, 9 bikov, 91 volov, 200 krav in 6 telet, skupaj 810 glav. — Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 24. januarja t. l. so bile te: debeli voli 1 kg žive teže Din 3-50 do Din 3-75, poldebili voli 2- do 3-, plemenski 1-25 do 1-50, biki za klanje 2-50, klavne krave debele 1-75 do 2-50, krave za klobasarje 1-20 do 1-40, mlada živina 3- do 4-, teleta Din 4- do Din 5-. — Prodanih je bilo 155 glav. — Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg Din 10- do 12-, II. 8- do 10-, meso od bikov, krav, telic 4- do 5-, telečje meso I. vrste 12- do 14-, II. 8- do 10-, svinjsko meso sveže Din 8 do Din 16. — Opomba: Prihodnji živalski sejem se vrši dne 31. januarja t. l.

ZAGREBSKI TEDENSKI SEJEM

Vsled mrzlega vremena je bil zadnji sejem slabo obiskan in se je kupčija nekoliko razvila šele okoli desete ure. Cene so imele krepko tendenco.

Na trg je bilo prignanih: 34 bikov, 212 krav, 57 junic, 114 volov, 39 juncev, 135 telet, 68 konj in žrebet, 311 svinj in 39 pujskov.

Cene so bile te: biki po 3 do 3-25, za klanje po 2-50, junice po 3-25 do 3-50, voli I. vrste po 4-25 do 4-50, II. vrste po 3-25 do 3-50, pitane svinje po 8-50 do 9-50, nepitane po 6-50 do 7-50 za kilogram žive teže. Pujski so bili po 80 do 100, konji po 800 do 2000 Din par, žrebeta po 300 do 400; zaklane sremške svinje po 10-50 do 11, mršave po 10 do 11-50, živa teleta po 4 do 4-75 in zaklana teleta po 7 do 8 Din za kilogram.

Detelje je bilo na trgu precej in se je prodajala po 65 do 90 Din za sto kil, otava po 60 do 85, seno po 55 do 80, slama za krmo po 45 do 50 Din za sto kil. Drva so se prodajala po 100 do 110 dinarjev za kubični meter.

NA DUNAJSKI SVINJSKI SEJEM

Z dne 24. t. m. je bilo postavljenih 5773 pršutarjev in 3660 špeharjev. Iz Jugoslavije je bilo 2419 pršutarjev. Cene so bile te: špeharji najboljši po 1-46, I. vrste po 1-43—1-45, II. vrste po 1-40—1-42, kmetski prašiči po 1-30—1-45, pršutarji po 1-30 do 1-55, najboljši po 1-70 do 1-75 šilingov za kilogram žive teže. Špeharji so se podražili za 3 do 5 grošev, dočim so ostale cene za pršutarje neizpremenjene.

Znak časa. »Kako gredo posli?«

— Dobro, kajti o mrtvih se govori le dobro.

Še ena takšna. Kupčija je vedno slabša, je težil trgovec Hunc. Celu ljudje, ki niso preje nikdar plačali nobenega računa, ne kupijo sedaj ničesar.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama

Začetek ob 20. uri.

Sobota, dne 28. januarja: Voda. Red C. Nedelja, dne 29. januarja ob 15.: Celjski grofje. Izven. Znatno znižane cene. Nedelja, dne 29. januarja ob 20.: Dopust na Francoskem. Izven.

Opera

Začetek ob 20. uri.

Sobota, dne 28. januarja: Nižava. Debut gđc. Milene Verbičeve. Izven. Znižane cene. Nedelja, dne 29. januarja ob 15.: Pri belem konjičku. Izven. Znižane cene.

Mariborsko gledališče.

Sobota, dne 28. januarja: Nevihta. Zadnjič. Znižane cene. Izročitev odlikovanja ge. Štefi Dragutinovič.

T v r d k a

M. STELE & I. PIELICK

trgovina s sadjem, zelenjavo in deželnimi pridelki na debelo

v Ljubljani

vljudno sporoča cenjenim odjemalcem, da je

preselila

svoje dosedanje polovne prostore iz Semenišča

v nove lokale

v knezoškofijski palači, vhod iz Lingarjeve ulice in Pogačarjevega trga

KVERTA
LJUBLJANA
Tržiška 2, Votarski trg
TVORNIČA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarna ST-DEU LJUBLJANA DALMATINOVA 13

Brzojavi:
Krispercoloniale Ljubljana
Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik:

Josip Verlič

Veletrgovina kolonijalne robe. Velepražarna kave. Mlini za dišave

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 33

Zaloga špirta, raznega žganja in konjaka. Mineralne vode

Točno postražba — Ceniki na razpologo
Ustanovljeno leta 1840

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani